

Αθήνα, 25 Απριλίου 2018

Ανοιχτή Επιστολή

Αξιότιμες κυρίες,
Αξιότιμοι κύριοι,

Υπό τη σκιά εξαιρετικά δυσάρεστων εξελίξεων σε ό,τι αφορά στη λειτουργία του νεοϊδρυθέντος Ελληνικού Διαστημικού Οργανισμού (ΕΛΔΟ) και τη δική μου συμμετοχή ως Προέδρου, αισθάνομαι την ανάγκη να ανακοινώσω δημοσίως την παραίτησή μου από το εν λόγω αξίωμα και να ενημερώσω με την αρμόζουσα υπευθυνότητα για τους λόγους που την κατέστησαν αναγκαία.

Με επιστολή μου στον κ. Υπουργό Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης στις 16/4/2018 παραιτήθηκα από την Προεδρία του ΕΛΔΟ μετά από μόλις 4 εβδομάδες παραμονής και 3 συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι λόγοι που με οδήγησαν στη δυσάρεστη αυτή απόφαση εκτιμώ ότι είναι μάλλον εύκολο να γίνουν κατανοητοί.

Προτεραιότητα για εμένα ήταν και παραμένει το καλό της χώρας. Η ανάγκη ίδρυσης διαστημικής υπηρεσίας στην Ελλάδα ήταν επιτακτική τα τελευταία 30 χρόνια και η κυβερνητική πρωτοβουλία επικροτήθηκε από την επιστημονική και τεχνολογική κοινότητα, καθώς και τους φίλους της Ελλάδος στο εξωτερικό.

Ομολογουμένως, η δομή και οι αρχές λειτουργίας του ΕΛΔΟ που αρχικά προτείναμε (άνοιξη του 2017) με την άτυπη ομάδα εργασίας στην οποία ήμουν συντονιστής κατόπιν προσκλήσεως του κ. Υπουργού, ήταν σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Κάποιες ατέλειες που είχαν επισημανθεί με σχετικό υπόμνημα στο νομοσχέδιο που τελικά απετέλεσε τον ιδρυτικό νόμο του ΕΛΔΟ (ν. 4508/2017), ήταν αντιμετωπίσιμες όπως με διαβεβαίωσε ο κ. Υπουργός. Ωστόσο, Υπουργικές Αποφάσεις που ακολούθησαν, (Υπ. Απ. 3095/2018, Αρ. ΦΕΚ 915, 15/3/2018) πρακτικά ακύρωσαν το λόγο ύπαρξης του ΕΛΔΟ, καθιστώντας τον μια μη αξιόπιστη γραφειοκρατική δομή που θα μπορούσε να γίνει υποχείριο οποιουδήποτε πολιτικού προϊστάμενου.

Δυστυχώς πολύ σύντομα μου έγινε σαφές ότι ο κ. Γ.Γ. Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων έχει αναλάβει, υπό την ανοχή του κ. Υπουργού, το ρόλο του «Τσάρου του Διαστήματος» στην Ελλάδα, αν και δεν έχει καμία γνώση και εμπειρία σε αυτόν τον τομέα. Φαίνεται λοιπόν πως εγώ περισσεύω, εφόσον δεν δέχομαι να είμαι φερέφωνο κανενός.

Το παρόν νομικό πλαίσιο, όπως εφαρμόστηκε με τις πρόσφατες Υπουργικές Αποφάσεις, ακρωτηρίασε τον ΕΛΔΟ, μεταφέροντας τις αρμοδιότητές του, όπως η εκπροσώπηση της χώρας στον Ευρωπαϊκό Διαστημικό Οργανισμό, σε μη ειδικούς υπαλλήλους του Υπουργείου. Δυστυχώς, έτσι δημιουργούνται συνθήκες που υπονομεύουν τα «3Α» όπως συνηθίζω να λέω, Αξιολόγηση, Αξιοκρατία, Αριστεία, και καθιστούν τη συμμετοχή μου αδύνατη.

Εκτίμησή μου είναι ότι γίνεται προσπάθεια καθαρής χειραγώγησης του ΕΛΔΟ προς προκαθορισμένες κατευθύνσεις. Διέκρινα ξεκάθαρη διάθεση και συχνά επιμονή να προωθηθούν δράσεις χωρίς αξιολόγηση, χωρίς αξιοκρατία, μακριά από τα διεθνή πρότυπα, να υπηρετηθούν προσωπικές ατζέντες και να υπάρχει πλήρης έλεγχος από τη Γενική Γραμματεία.

Η πιο δυσάρεστη όμως έκπληξη ήταν ότι ο ΕΛΔΟ αποκλείστηκε με Υπουργική Απόφαση (3095/2018, Αρ. ΦΕΚ 915, 15/3/2018) από την αξιολόγηση και τη διαχείριση (κατανομή χρηματοδότησης) όλων των Διαστημικών Προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Διαστημικού Οργανισμού (, περίπου 16 εκ. ευρώ), αρμοδιότητα η οποία πέρασε σε επιλεγμένους διοικητικούς υπαλλήλους της Γενικής Γραμματείας του Υπουργείου, αντίθετα σε κάθε διεθνή πρακτική και σε κάθε λογική. Η διαχείριση των προγραμμάτων του ΕΟΔ (ESA), στον οποίο η χώρα μας πληρώνει ετήσια εισφορά, ανήκει θεσμικά και ουσιαστικά στη Διαστημική Υπηρεσία κάθε χώρας. Η κρισιμότητα, η πολυπλοκότητα και το οικονομικό μέγεθος τέτοιων προγραμμάτων επιτάσσουν την ενασχόληση εξειδικευμένου και έμπειρου προσωπικού υψηλού κύρους, και γνώσεων. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος να υλοποιηθούν με αποτελεσματικότητα και ταχύτητα πολύπλοκα προγράμματα που απαιτούν εξειδικευμένη γνώση. Κάθε παρέκκλιση καθίσταται ύποπτη καθώς δημιουργεί συνθήκες αδιαφάνειας. Και το δηλώνω έχοντας υπάρξει ο μόνος που ηγήθηκε υλοποίησης διαστημικού προγράμματος που ολοκληρώθηκε με απόλυτη επιτυχία, συντομότερα και φθηνότερα του προβλεπόμενου, επιστρέφοντας μάλιστα χρήματα στη NASA.

Δυστυχώς, ο κ. Γ.Γ δεν περιορίστηκε μόνο στη θεσμική απαξίωση του ΕΛΔΟ. Ενδεικτικά σας αναφέρω ότι ενώ το «Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος» μας πρόσφερε αρχικά γραφειακό χώρο για τη στέγαση του ΕΛΔΟ, και σε βάθος χρόνου τη δυνατότητα επέκτασης σε ανεξάρτητο κτήριο, ο κ. Γ.Γ. διαφώνησε, επιμένοντας να μας στεγάσει σε ένα διάδρομο του Υπουργείου, δίπλα στο γραφείο του για λόγους που φαντάζομαι πως γίνονται αντιληπτοί. Φαντασθείτε την εικόνα και την εντύπωση που θα δημιουργούσε σε επισκέπτες, αξιωματούχους του ΕΟΔ και ηγέτες Διαστημικών Υπηρεσιών άλλων κρατών, η περιπλάνηση σε διαδρόμους και γραφεία ενός πολυώροφου κτηρίου ανάμεσα σε εργαζόμενους οι οποίοι ουδεμία σχέση έχουν με το αντικείμενο του ΕΛΔΟ.

Αντιλαμβανόμενος ότι εγείρεται το εύλογο ερώτημα ύπαρξης πιθανών οικονομικών συμφερόντων, οφείλω να είμαι σαφής επ' αυτού.

Όταν προαναγγέλλεται ένα πρόγραμμα 11 μικροδορυφόρων ύψους 23,9 εκατ. ευρώ (<http://www.documentonews.gr/article/pappas-mikrodoryforoi-sthn-yphresia-ths-dhmosias-dioikhshs>), περιμένει κανείς ότι υπάρχουν μελέτες με τους σκοπούς, τις προδιαγραφές, το σχέδιο κατασκευής υποδομών, κάποιο ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα, και κατάλληλο προσωπικό για την υλοποίησή του, ειδικά όταν συνοδεύεται από υποσχέσεις για ολοκλήρωση σε πολύ σύντομο χρόνο. Δυστυχώς αυτές οι συνθήκες δεν υπάρχουν, ενώ, όπως διαπίστωσα, ο ρόλος του ΕΛΔΟ στο πρόγραμμα, είναι τυπικός και προαποφασισμένος. Συμφέροντα οπωσδήποτε υπάρχουν στους εμπλεκόμενους οργανισμούς και εταιρίες, χωρίς αυτό να είναι κατ'ανάγκη κακό εφόσον τηρούνται οι συνθήκες διαφάνειας μιας ελεύθερης οικονομίας. Προϋπόθεση για την επιτυχία ενός τέτοιου προγράμματος είναι η διαφάνεια και αξιολόγηση από ειδικούς σε όλα τα

στάδια υλοποίησης. Όταν η αποκλειστική διοίκηση γίνεται από κάποια Γενική Γραμματεία και από προεπιλεγμένους κρατικούς υπαλλήλους, χωρίς καμιά εμπειρία σε διαστημικά προγράμματα, η προσπάθεια καθίσταται εξαρχής προβληματική, καθοριστικά αδιαφανής, με χωρίς ιδιαίτερη εμπιστοσύνη για την επιτυχή υλοποίηση ενός τέτοιου πολύπλοκου έργου.

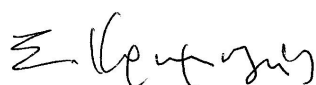
Σημειώνω, ωστόσο, ότι δεν υπέπεσε κάτι ποινικά κολάσιμο στην αντίληψή μου, ούτε είναι δικός μου ρόλος να διερευνήσω κάτι τέτοιο. Θυμάμαι, όμως ότι στις ΗΠΑ, κατά τη διερεύνηση του σκανδάλου Watergate, η έκφραση που έγινε δημοφιλής ήταν το “follow the money”.

Κλείνοντας τη δυσάρεστη, πλην όμως επιβεβλημένη περιγραφή, θα ήταν παράληψή μου να μην ευχαριστήσω τα υπόλοιπα (παραιτηθέντα και συνεχίζοντα) μέλη του βραχύβιου πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΛΔΟ για τη σύντομη συνεργασία μας. Αισθάνομαι όμως και την ανάγκη να διευκρινίσω γιατί επέλεξα να εμπλακώ στην όλη διαδικασία. Η αλήθεια είναι ότι αρχικά συζήτησα αναλυτικά τις απαιτούμενες προδιαγραφές για τη σωστή λειτουργία του Οργανισμού, και μου δόθηκαν πολλαπλώς προσωπικές διαβεβαιώσεις για την αξιοκρατική και σοβαρή λειτουργία του. Όταν κλήθηκα να υπηρετήσω τη χώρα μου από μία θέση που γνωρίζω πολύ καλά, θεώρησα πατριωτικό μου καθήκον να δεχθώ. Ζήτησα και πήρα τις διαβεβαιώσεις που έπρεπε από τον κ. Υπουργό, οι οποίες όμως τελικά δεν τηρήθηκαν. Προσπάθησα να κάνω το καλύτερο δυνατόν, αξιοποιώντας τους καλύτερους. Δυστυχώς η προσπάθεια δεν ευωδόθηκε.

Τα τελευταία 13 χρόνια ταξιδεύω και δίνω ομιλίες σε ολόκληρη την Ελλάδα, ενθαρρύνοντας μαθητές, φοιτητές, νέους ανθρώπους αλλά και συνεργάτες που βλέπω κάθε πρωί, να συνεχίζουν να προσπαθούν παρά τις δυσκολίες. Δεν θα μπορούσα να τους απογοητεύσω αποτελώντας εξαίρεση, αρνούμενος να βοηθήσω όταν ζητήθηκε από εμένα.

Έχω χρέος απέναντι σε όσους κοιτώ στα μάτια και τους ζητώ να προσπαθούν. Αυτό το χρέος με ώθησε να στρατευτώ, το ίδιο χρέος με οδήγησε σε παραίτηση.

Με εκτίμηση,

Σ.Μ. Κριμιζής,
Ακαδημαϊκός
Επίτιμος Διευθυντής Διαστημικών Προγραμμάτων της ΝΑΣΑ, Πανεπιστήμιο
Johns Hopkins, ΗΠΑ
Τέως Πρόεδρος του Ελληνικού Διαστημικού Οργανισμού